

Viktor Smolej
Ljubljana

VOLK IN GODEC V AŠKERČEVI GODČEVI BALADI

Aškerc je priobčil *Godčevo balado* v Ljubljanskem zvonu 1890. Ob objavi v Zbranem delu (I. knjiga) je urednica Marja Boršnikova zapisala (358): »Motiv o volku in godcu, ki sta se ponoči srečala v gozdu in se je slednji ubranil zvéri z igranjem na gosli, je razširjen tudi po Pohorju.« Urednica navaja podatek po Slovincu 20. septembra 1936, a trdi, da je Aškerc motiv zajel iz pripovedovanja svojega očeta.

Ko je Janko Glazer ocenjeval omenjeno knjigo Aškerčevega Zbranega dela (Slavistična revija 1949, 159), je zapisal »možnost, da je pobudo (za *Godčevo balado*) dobil Aškerc v prvem slovenskem prevodu Jiráskovih Psoglavcev«. Ta prevod Psoglavcev je objavil 1888 Vicerad-Svitoslav Smolnikar v Slovenskem svetu. Na ustreznem kraju tega prevoda beremo: »Pripovedovali so o pokojnem stražskem Kuželku (slovitem chodskem godcu) tudi to, da je jedenkrat pošteno natrkan – in kateri dudak bi prebil brez mokrote – pozno ponoči zablodil v gozdu med prepade in da je padel tam v volčje žrelo, v katero je nato prilomastil ljubek kosmat in zobat gost; temu je igral do ranega jutra, dokler ni muzika in volčje tuljenje privabilo gozdarja, ki je osvobodil dudaka iz te muke.«

Glazer k svojemu opozorilu na motiv v Jirásku pristavlja: »Vsekakor gre za motiv, ki je znan med ljudstvom – ne samo pri nas, temveč tudi pri Čehih.«

Glazerjevo misel morem podpreti z opozorilom na anekdotični zapisek, ki ga je priobčil v Slovenski bčeli 1851 (56) Ivan Navratil, rojen v Metliki, a po dedovi strani češkega rodu. Svoj zapisek postavlja v prostor med Ozljem ob Kolpi in Karlovcem na Hrvaškem. Navratil pravi: »Moj praded je šel – bil je goslar – v Karlovec na sejem. Skozi veliko lozo (hosto) sliši tuljenje volkov, se bližajo in čisto približajo in on se jim reši na hrast. Spleza pred njimi na hrast, toda oni začno drevo spodkopavati. To zelo uspešno, da so se mu že hlače tresle. Pa glej, kot bi trenil, mu pride po sreči na misel, kako so ljudje pripovedovali, da se volkovi boje strun glasov. Godec škriplje. On se spusti s hrasta in ves čas gode, volkovi se umikajo, on se reši«. To mu je povedala stara mati.